

שאשא-ביטון החליטה להיעדר מחר מהענקת פרס ישראל לפרופ' גולדרייך

גולדרייך ויתר על השתתפותו בטקס יום העצמאות ולפיכך יקבלו במשרד החינוך. השרה ביקשה להיעדר ממעמד הענקת הפרס בטענה ש"מי שקורא לחרם על מוסד אקדמי ישראלי לא ראוי לפרס"

שירה קדרי-עובדיה 10.04.2022 12:02

פרופסור עודד גולדרייך יקבל מחר (שני) את פרס ישראל בתחום חקר המתמטיקה ומדעי המחשב בטקס במשרד החינוך בירושלים. זאת, כשבועיים לאחר שבג"ץ קבע כי יש להעניק לו את הפרס חרף התנגדותה של השרה יפעת שאשא-ביטון. השרה החליטה שלא להשתתף בטקס, ומי שיעניק לגולדרייך את הפרס הוא מנהל תחום פרס ישראל במשרד, דוד פלבר.

גולדרייך ויתר על השתתפותו בטקס קבלת הפרס ביום העצמאות, ולכן נקבע כי יקבל את הפרס בלשכת שרת החינוך. ביום שישי הודיעו לגולדרייך במשרד כי השרה לא תעניק לו את הפרס, לאחר שאמרה כי "מי שקורא לחרם על מוסד אקדמי ישראלי לא ראוי לפרס". השרה ביקשה להבין אם היא רשאית להיעדר מהטקס, וקיבלה אישור לכך בחוות דעת משפטית. היום אובחנה השרה עם קורונה, אולם כאמור החליטה עוד קודם להיעדר מהענקת הפרס.

פרופ' עודד גולדרייך יקבל את הפרס חרף החלטתה של שאשא-ביטון בחודש נובמבר האחרון של להעניקו - בניגוד להמלצת הוועדה המקצועית. שאשא ביטון נימקה אז את ההחלטה בטענה שגולדרייך "קורא לחרם על מוסד אקדמי ישראלי". היא התייחסה לחתימתו על עצומות נגד אוניברסיטת אריאל.

אולם, שופטי בג"ץ יצחק עמית ויעל וילנר החליטו בדעת רוב להורות לשרה להעניק את הפרס. השופטת וילנר, שכתבה את פסק הדין המרכזי, עמדה על הוראות התקנון של פרס ישראל ועל הנוהג לתת אותו על בסיס שיקולים מקצועיים מובהקים. היא קבעה כי שיקולים הנוגעים להתבטאויות של המועמדים בהקשרים ערכיים "עשויים להיות רלוונטיים רק במקרים חריגים וקיצוניים ביותר". לדבריה, "לאורך השנים פרס ישראל ניתן לאנשים שונים, שהשמיעו דברי טינה, בוז ועלבון כלפי חלקים בציבור, על רקע מוצאם העדתי, השקפתם הדתית, ונטייתם המינית, באופן צורם, בוטה ופוגעני. חרף התבטאויות קשות אלה של המועמדים, שרי החינוך לדורותיהם לא מצאו לנכון לשלול מהם את פרס ישראל".

השופט עמית קבע כי קשירת גורל פרס ישראל בנכונות השר או השרה באותה העת היא "מתכון בטוח לפוליטיזציה של הפרס". לדבריו, "גבולות סמכותו של השר הותוו בפסיקה הנוגעת לפרס ישראל,

ושרת החינוך, בהחלטתה במקרה דנן, חרגה מהן". עמית הוסיף כי "מצוינות אקדמית אינה הולכת בהכרח יד ביד עם דעות התואמות את הקונצנזוס הציבורי", ולפיכך "שלילת פרס ישראל מאיש אקדמיה בעל שם, בשל התבטאויות ספורדיות כאלה ואחרות, היא הזמנה לניטור, מעקב ורדיפה אחר אנשי אקדמיה בישראל". עמית הדגיש כי "כמדינה החיה על מצוינותה בתחומים שונים, עלולה להיות בכך פגיעה של ממש בהישגים אקדמיים ומקצועיים, ובטווח הארוך, אף פגיעה בחוסן הלאומי".